

det, der blev stadfæstet i Kirken, for Guds Naahyn, sagde han; jeg veed saa ikke, hvad han vilde sige om de mange fornemme Egteskaber, der indgaaes i Stuen, saavel i Stæderne som paa Landet, om de da ikke ere indgaaede for Guds Naahyn. Jeg skal ikke videre udtale den ærede Ministers Mening, det maa blive hans Sag, men det kan dog neppe være Andet end en Fortalelse, naar han sagde, at der ikke kunde være andre kristelige Egteskaber end de, der foregik i Kirken. — Jeg skal nu forlade Egteskabet og Confirmationen og henvende mig til en Sag, som jeg ikke troer er berørt af nogen af de ærede foregaaende Talere, og det er navnlig Slutningen i Lovforslaget, som handler om Retten til at benytte Kirkegaard. Det har inderligt bedrøvet mig, at det 8ste ikke er blevet indfriet, som den tidligere Kultusminister i sin Tid, ved Loven om Sognebaandets Løsning gav om at ordne denne Sag administrativt. Jeg troer ikke, at det kan gaae an at lade en Sag af denne Natur staae hen; er Sognebaandets Løsning en billig og retfærdig Sag, og det troer jeg, at man med Rette kan sige, gaaer det ikke an at tillade enkelte Geistlige, at de møde paa Embeds Begne og bortvise fra Kirkegaarden de Mænd, som een eller flere Familier have valgt til deres Sjaelesørger, og som ønske — hvad der er ganske naturligt — at de skulle forrette de kirkelige Handlinger for dem; det gaaer virkelig ikke an, at Præsten saaledes, fordi han betragter sig som Sognets Præst, kan møde som en streng militair Officeer og afkræfter alle Andre; jeg mener, at de Behoere, som have løst sig fra Sognebaandet, men ligesuldt betale deres Tiende til Kirken og Alt, hvad der hører til det øvrige kirkelige Samfund, have Ret til at fordrø, at de Mænd; til hvilke de have betroet sig i deres Salighedsfag, ikke skulle bortvises eller forhindres i at forrette de kirkelige Handlinger. Jeg beklager meget, at den høitærede foregaaende Minister, til hvem jeg sigter, ikke har spøiet Fortjenesten af at indføre en Forbedring i dette Forhold til sine øvrige mange store Fortjenester af den kirkelige Frihed i Danmark (Hør!), og jeg vilde derfor ønske, at selv om det nu ikke kunde lykkes at gennemføre Lovudkastet i dets Heelhed, hvad

jeg ikke kan udtale mig for, at man saa dog vilde gennemføre det deraf, som er høit nødvendigt og absolut maa komme frem, for at Stillingen kan blive nogenlunde taalelig her i Danmark.

Til disse Bemærkninger skal jeg foreløbigen indskrænke mig; men der er dog endnu Noget, som i den Grad paatrænger sig mig, at jeg ikke godt kan lade være at berøre det. Den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. N. Hansen) kunde ikke samstemme med en Deel af Lovforslaget, idet han blandt Andet fandt det betænkeligt at give Præsterne den der omhandlede Frihed; jeg veed ikke, hvorledes han kan rime det sammen at forlange Frihed for Menighedens Medlemmer, men det Mødsatte for Præsten; vilde det kunne stemme med det bekjendte Motto: „os Ret, og ingen Uret“, vilde det ikke være netop, som det staaer i et Digt „Frihed for mig, Trældom for Dig“? Jeg mener, at naar man ønske Frihed for sig, maa man ogsaa ønske Frihed for Andre. Den ærede Rigsdagsmand har Ret i, at Lovgivningen her i Danmark vistnok har været saaledes, at en Præst ikke kan undslaae sig for at vie fraklædte Egtesfolk, men jeg skal tage meget feil af denne Mand, hvis han for Alvor vil holde fast ved sin Mening ligeoverfor en samvittighedsfuld Præst og forlange, at en saadan i saa Fald skal nedlægge sit Embede (S. N. Hansen: Jo!). Ja, det er godt muligt, at den ærede Rigsdagsmand holder paa sin Mening, men jeg vilde meget ønske det Mødsatte, og det glæder mig ogsaa at høre, at den høitagtede Kultusminister har ladet sig forstaae med, at det dog kunde være nødvendigt i den Henseende at tage Hensyn til Præstens Samvittighed, og at han har udtalt, at man kunde vente noget Saadant ad Lovgivningsveien. Den foregaaende Minister har i den Henseende eiheller brugt Lovens Strengthed, og det gaaer virkelig ikke an at sige til Præsterne: Da I gik ind i Præsteskabet, maatte I være forberedte paa, at dette maatte følge med. — Det er en meget let Sag at sige til en Mand: Naar Du ikke vil gjøre det eller det, maa Du nedlægge dit Embede, men deraf kunde Følgen